

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

namnnummer 14

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 40. Stockholm 15 Oktober 1908 1:a årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år... kr. 4:50 $\frac{1}{2}$ år... kr. 2:50 $\frac{3}{4}$ " " " 3:50 $\frac{1}{4}$ " " " 1:25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1-2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalammons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:— Rabatt: 5 ggr 5 $\frac{1}{10}$, 10 ggr 10 $\frac{1}{10}$, 20 ggr 20 $\frac{1}{10}$, 50 ggr 25 $\frac{1}{10}$. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	--	--

Fru Marie Stritt.

Det är med verklig öfverraskning man konstaterar hur på allra sista tiden de tyska kvinnornas intressesfär vidgats. Intresset för den högre flickskolan, för kvinnans rättsliga ställning, för hennes politiska rösträtt, för barndomstolar m. m. vittnar där-om. Att Tysklands kvinnor börjat få ögonen öppna för hvad som brister dem, ha de att tacka att det funnits tänkande och modiga kvinnor, som vågat säga ut att kvinnans ställning måste höjas, och att det funnits kvinnor, som vågat strida för den sak de trodde på och lida allt det obehag, hvilket följer med att ställa sig i opposition mot en härskande uppfattning. En af dessa modiga kvinnor är fru Marie Stritt, hvars bild med den fina, skarpt skurna profilen och de intelligenta dragen pryder Dagnys första sida.

Fru Stritt, hvars flicknamn är Marie Bacon, är född i Schässburg i Siebenbürgen 1855 och gifte sig 1879 med hofoperasångaren Stritt. 1891 började fru Stritt sitt arbete för kvinnosaken med att hålla föredrag. Men det visade sig snart, att fru Stritt utom sin talang att hålla intressanta och väckande före-

drag också ägde förmåga att organisera. 1894 upprättade hon i Dresden — hon har i många år bott i Dresden och bor där ännu — den första Rechtsschutzverein för kvinnor. Detta första försök slog så väl ut, att med föreningen i Dresden som mönster har bildats en mängd dylika. Hennes stora organisatoriska talang, energi och arbetsförmåga förde henne snart till en mera ledande ställning, då hon blef styrelsemedlem i det tyska kvinnoföreningarnas förbund, hvilket omfattar alla de borgerliga tyska kvinnoföreningarna af olika färg. Sedan ordföranden i det tyska kvinnoförbundet, Augusta Schmidt, afgått, valdes fru Stritt 1899 till dess ordförande, hvilken post hon ännu bekläder. Såsom förbundets ordförande har hon på ett utmärkt sätt uppträdt såsom representant vid utländska kongresser och konferenser. Särskildt vid den internationella kvinnokongressen i Berlin 1904 väckte fru Stritt allmän uppmärksamhet och beundran för sin stora ledande förmåga.

Fru Stritt har varit outtröttlig i att göra propaganda för de frågor, hon intresserar sig för. Det är

särskildt kvinnans rättsliga ställning och de senare åren också hennes politiska rösträtt, som hon med energi och talang kämpat för. Muntligen och skriftligen har hon verkat. Muntligen genom sina föredrag och inlägg i diskussioner. Fru Stritt är en god talarinna. Hon talar ledigt, klart och medryckande samt håller sig till det hufvudsakliga. Hvad hon säger, vittnar om verklig insikt i ämnet. Det går ett drag af energi genom allt hvad hon säger. Och det verkar dess starkare genom kontrasten med ansiktsuttrycket, som särskildt, då fru Stritt icke talar, ofta får en drömmande prägel. Man märker också, att fru Stritt är en entusiast för sin sak. Det går en varm ström genom hennes anförande. Icke så mycket i själfva orden. Värmen ligger i tonfallet. Hvad jag älskar, måste ni hålla af; hvad jag vill, måste ni också vilja, säger den varma energiska stämman. Fru Stritt tar nog många med sin röst. Men fru Stritt verkar icke endast genom sina ord. Hela hennes yttre personlighet talar också. Vill hon vända sig till sina åhörare med en vädjan, vädjar hela hennes person till dem. Ogillar hon något, talar hennes utseende om missnöje. Men det är alltid något måttfullt och behärskad öfver henne.

Som ledarinna af en diskussion har hon en sällsynt förmåga att visa sig intresserad af hvarje talare och sympatiskt upptaga allt, som väckes och föreslås. Men på samma gång är det något mycket punktligt och bestämdt i fru Stritts ledareskap. Då man ser henne som ordförande, kan man inte låta bli att tycka, att den tyska disciplinen i sin bästa form är en god sak. Vi le ofta åt Tysklands disciplin, och det är sant, att den har sina svaga sidor, men den uppfostrar tyskarna till reda och ordning. Klarheten och bestämdheten parad med den vinnande personligheten göra fru Stritt till en utmärkt ordförande.

Fru Stritt har också förmåga och tid att idka skrift-

ställarskap. Det är ett led i hennes arbete för att sprida hennes idéer. »Centralblatt des Bundes deutscher Frauenvereine», som hon utgifvit sedan 1889, är hennes organ. Hon har också hunnit med att öfversätta till tyska den bekanta amerikanska talarinnan mrs Perkins-Stetsons berömda bok »Women and Economics».

Då fru Stritt ser tillbaka på de förhållanden, under hvilka hon började sin agitatoriska verksamhet för att förbättra kvinnans rättsliga ställning, måste hon känna en viss tillfredsställelse. Arbetarna för kvinnosaken ha blifvit flera. Motståndet är ej längre fullt så starkt. De sista åren har intresset för kvinnosaken ökat i förvånande grad, och kvinnorna diskutera gärna dithörande frågor, då de träffa någon som känner till dem. Om ändock icke resultat vunnits i proportion till det nedlagda arbetet, beror det ej på de arbetande. Såsom alltid, då väg skall röjas, går mycken kraft förlorad på bortskaffandet af hindren. Fru Stritt har fått använda sin energi och intelligens att skingra okunnighet och fördomar. Man kan inte neka till, att det finnes något stridbart hos det tyska kvinnoförbundets ordförande. Det är ju naturligt, hon har ju måst angripa och utdela slag och trots all personlig älskvardhet, har hon ej kunnat hindra, att man tagit anstöt af de idéer, hon förfäktat. Oupphörligt har hon tvingats att påpeka missförhållanden och att försvara de saker, hon kämpade för, och då är det icke underligt, om det blir något aggressivt, som icke det mest vinnande sätt kan utplåna. Det är en lott, som fru Stritt delar med alla kämpande naturer.

Det är endast genom energi och duktighet fru Stritt nått den ställning, hon nu innehar, och man kan icke annat än uttala den önskan, att hon länge måtte få verka för de tyska kvinnorna och att hon måtte få se genomgripande resultat af det arbete, hvaråt hon ägnat så mycken tid, krafter och intelligens.

ALEXANDRA SKOGLUND.

Ett federationsmöte i Genève.

Af CLARA WAHLSTRÖM.

De ansträngande arbetsdagarna voro förbi. Den kongress, som 7—11 sept. i Genève hållits af »La Fédération Abolitioniste Internationale» öfver ämnet »Den hvita slafhandeln i dess sammanhang med sedlighetspolisen», var nu afslutad. Ett gediget och värdefullt arbete hade blifvit utfördt under dessa dagar; den svåra och invecklade frågan om prostitutionens reglementering hade här satts i samband med en annan fråga, som under de senare åren med växande intresse i olika länder diskuterats och — om uttrycket får tillåtas — vunnit en viss popularitet: frågan om den hvita slafhandeln. Grundligt hade man från olika synpunkter sökt belysa dessa båda frågor i deras nära samband med hvarandra, och utan tvifvel kom-

mer det utförda arbetet att bli till nytta såväl för arbetet mot den hvita slafhandeln som mot reglementeringssystemet i allmänhet.

Nu var kongressens arbete, som sagdt, öfver. Afskedsceremonierna, de öfliga hälsnings- och tacksägelse-talen, voro undanstökade, och man beredde sig att åtskiljas för att hvar i sitt land i det praktiska lifvet omsätta de tankar och impulser, man under de svunna dagarna erhållit.

Men kongressens präktiga ordförande, monsieur Alfred de Meuron, en af staden Genève's dugande och inflytelserika män, medlem af *le Conseil fédéral*, sade till oss just i den stund vi stodo i begrepp att skaka hand med honom till afsked: »Ännu får ej skilsmäs-

sans stund vara inne. Ni måste nödvändigt vara med om federationens stora möte i afton, vid hvilket flera af de främmande ländernas delegerade såsom talare komma att medverka. Kom med», tillade han, »och intag såsom vår gäst Er plats på estraden.»

Detta var ju något, som ej fick försummas. Skyndsamt gällde det att från kongresslokalen återvända till den vänliga familj, som så gästfritt under dessa dagar för främlingen upplåtit sitt hem, att där i hast göra sin koffert i ordning till följande dags tidiga af-färd och att bege sig af till mötet i »Salle de la Ré-formation.»

Den anblick, som vid utträdet på estraden mötte oss, var onekligen imponerande. En sal af ungefär samma storlek som Blasieholmskyrkan hos oss, nästan alldeles fullsatt, icke, såsom förhållandet vid dylika tillfällen brukar vara hemma i Sverige, af så godt som uteslutande kvinnor utan af män och kvinnor i lika stort antal och af alla samhällsklasser, den fattige arbetaren vid sidan af den eleganta damen ur den högre societeten. Underligt var äfven att under afto-nens lopp höra bravoropen och applåderna ljuda om möjligt ännu starkare från männens än från kvinnornas sida, så snart de olika föredragen berörde vikten af reglementeringens afskaffande och åstadkommandet af en rättfärdig samhällsmoral, förståelse af krafvet på samma moral för man som för kvinna.

Mötet öppnades af dess ordförande, monsieur Au-guste de Morsier, deputerad och utgifvare af den frisinnade tidningen »le Signal de Genève», hvilken som motto på titelbladet bär orden »Social, national, indé-pendant.»

Monsieur de Morsier är en man af ungdomligt ut-seende i trots af de grånande håren och silfverstrim-morna i det långa, yfviga skägget. Han tillhör en synnerligen aktad släkt, som alltsedan federationens stiftande för densamma i Schweiz utgjort ett af dess starkaste stöd. Den kraftfulla stämman ljöd fyllig och välljudande och trängde till den stora lokalens mest aflägsna vrår, då han började sitt anförande med att erinra om, hur det just var i denna sal, där man nu var församlad, som Josephine Butler för många år tillbaka genom att uttala abolitionismens grundsats-er tände den eld, som sedan utbredde sig i alla länder, nämligen »den brittiska, kontinentala och allmänna fe-derationen». Genom denna sin gärning hade Jose-phine Butler förtjänat ett ännu större namn än det af blott och bart en stor samtida: hon kunde kallas den främsta förkämpen för en ny samhällsmoral, grund-läggarrinnan af framtidens samhälle.

Talaren utvecklade härefter i korta drag federa-tionens fundamentalprincip. »Prostitutionen är», sade han, »ett socialt ondt, men att ockra på andras prosti-tution, draga vinning däraf, är ett brott. När ett lands regering tolererar eller gynnar ett dylikt exploa-terande af lasten, begår den ett direkt våld mot den allmänna friheten och den allmänna moralen och ett indirekt sådant mot den allmänna hygien.

Men sådana fundamentalprinciper kunna först ge-nom långa och smärsamma strider kämpa sig fram till seger. De ha sina direkta motståndare: först och främst i uslingarna, som ha sin utkomst på att hos oskyldiga varelser systematiskt utrota det största, det ädlaste: renheten; därefter i vanans människor, som framförallt önska få vara ostörda i sin lugna sömn, och slutligen i de hederliga, präktiga men felaktigt upplysta människor, som i sin okunnighet och sitt missriktade nit i dem som kämpa för samhällets sedliga nydaning se den största faran för just sam-hället själft.»

Talaren meddelade nu, att federationen, i afsikt att utjämna afstånden och om möjligt göra slut på före-kommande missförstånd under den nu avslutade kon-gressen sökt att grundligt studera det sociala missför-hållande, som visserligen ej är detsamma som den reg-lementerade prostitutionen men står i ett det när-maste samband med denna, nämligen den hvita slaf-handeln. Trogen sitt program hade federationen ve-lat skärskåda denna fråga i dess sammanhang med den auktoriserade lasten. »Den tolererade prosti-tutionen», fortsatte herr de Morsier, »är den afgrund, i hvilken otaliga kvinnor förlorat heder och lif, på samma sätt som oräkneliga män där förlorat samvete och mo-ralisk finkänslighet; den är en snara, utlagd för är-bara eller blott till hälften vilseledda unga varelser i akt och mening att störta dem i den djupaste förned-ring. Och hvad är då den hvita slafhandeln? Den är uslingen, som snärjer och förför unga oerfarna eller obeskyddade varelser, som borrar skeppet i sank och sedan slungar det mot stranden, där vrakplundraren-kopplaren bemäktigar sig sitt rof för att på bästa sätt draga fördel däraf. Att förfölja och straffa den ena af dessa slags yrkesidkare, medan man gynnar och beskyddar den andra, visar den bedrägligaste brist på logik, utgör ett själfbedrägeri, mot hvilket rättfär-dighetskänslan och det sunda förnuftet måste resa sig. För att med framgång bekämpa den hvita slafhandeln måste man på samma gång bekämpa reglementerings-systemet i dess helhet.»

Efter det med stormande bifall mottagna inled-ningsföredraget presenterade ordföranden för de för-samlade den förste af de främmande ländernas talare, professor Rodolpho Bettazzi från Turin, representant för den italienska centralkommittén för främjande af den allmänna moralen. Denne, en medelålders man med ramsvart hår och lifliga, uttrycksfulla ögon, be-steg talarestolen, hälsad af applåder. Med värme och glöd, som visserligen något dämpades genom nöd-tvånget att inför ett franskt auditorium uttrycka sig på franska och i följd däraf vara nödsakad att på papperet nedskrifva sina tankar, utvecklade han sitt ämne och konstaterade till en början, att i Italien ett verksamt arbete utförts på det abolitionistiska tänke-sättets område. Visserligen hade man ännu ej lyckats afskaffa den reglementerade prostitutionen, men den skara, som arbetar på att få bort denna mänsklighe-

Orientaliska Mattor

och öfriga Afpassade mattor, såsom Smyrna, Argaman, Kos-mos, Radium, Axminster, Kidderminster, Rockminster, Velvet, Brüssel m. fl. i alla kvalitéer och storlekar : : : : :

Engelska Magasinet — Drottninggatan 31

tens förbannelse, växer dag för dag. Mer och mer har man börjat inse, att korruptionen ingalunda är en nödvändig följd af den moderna utvecklingen eller med andra ord, att prostitutionen ej är en nödvändighet, ett oundvikligt ondt för det ordnade samhället.

Talaren vände sig i sitt anförande direkt till *männ* och uttalade förkastelse domen öfver dubbelmoralen, som tillåter mannen att, efter att ha bringat oskyldiga, renhjärtade varelser i olycka, med höguret hufvud, som om ingenting händt, intaga sin plats på samhällets höjder, medan hans offer bringas i ett tillstånd af den djupaste förnedring. »Hur vågar man», utbrast han, »hylla den åsikt, som ger mannen fribref, under det kvinnan, hans kamrat i eländet, trampas i stoftet, beröfvad samhällsskydd och mänskliga rättigheter? Nej, låt oss fostra våra unga söner till renhet, till ett klart medvetande om, att samma kraf, som i moraliskt hänseende ställes på kvinnan, med oförminskad stränghet måste ställas äfven på mannen. Låt oss fostra dem till aktning för kvinnan; låt oss lära dem att det, som af jordiska förbindelser borde vara det skäraste, det mest helgade: förhållandet mellan man och kvinna, ej får befläckas af otyglade lidelser och djuriska begär.»

Dessa ord af en man till män, följdes af applåder, som nära nog öfvergingo till ovationer — och detta i synnerhet från deras sida, till hvilka de voro riktade, från männens. Bifallet tystnade först efter att nästa talare visat sig på tribunen.

Denna gång var det en kvinna, som talade till uppmärksam lyssnande skaror. Fru K. Scheven från Dresden, en af federationens i Tyskland förnämsta förkämpar, förenar med en djup känsla af frågans moraliska betydelse en ovanlig klarhet och tankeskärpa. När man ser den ungdomligt spensliga gestalten med de fina, sympatiska dragen, blir man nästan öfverraskad att finna denna så äkta kvinnliga natur röja den djupaste sakkänedom, äfven då det gäller frågans mest invecklade detaljer.

Fru Scheven gjorde först en öfversikt af förhållandena i Tyskland både med afseende å den reglementerade prostitutionen och den hvita slafhandeln, i det hon påvisade det nära samband, som råder mellan dessa båda frågor. Efter en jämförelse mellan tysk och engelsk strafflagstiftning i hvad angår värfvandet af kvinnor till osedliga syften, en jämförelse, som röjde en häpnadsväckande detaljkunskap, uppställde hon den frågan, hvarför man måste som hvit slafhandel stämpla hvarje form af handelstransaktion, hvarigenom den kvinnliga personalen i de offentliga husen rekryteras, och hvarför de, som åstadkomma dylika transaktioner, måste straffas — och besvarade genast själf frågan på följande sätt:

»De handelstransaktioner, genom hvilka kvinnlig personal rekryteras till lastens boningar och som i själfva verket konstituera den hvita slafhandeln, skapa en social kategori af synnerligen farliga individer: platsförmedlare, agenter och bordellinnehafvare. Genom

att tolerera dessa skapar staten en grupp af missådare, som locka de oskyldiga i sina nät och icke rygga tillbaka för brott af hvad slag som helst, när det gäller att förtjäna penningar. Den utomordentligt stora fara, som dessa uslingar innebära för samhället, borde nödga staten att på det strängaste förfölja dem; den medkänsla och det skydd, som hvarje mänsklig varelse, således äfven en prostituerad, har rätt att fordra, kräfver strängt straff för alla, som köpslå om de olyckliga.»

Om talarinnan genom sin utomordentliga sakkunskap och klarhet i uppfattningen hittills talat mera till åhörarnas förstånd än till deras hjärta, blef förhållandet annorlunda, när hon direkt vände sig till kvinnorna och i gripande ordalag uppmanade dem att i denna den största af alla kvinnofrågor — i själfva verket gäller det ju något vida mer än en kvinnofråga, det är en allmänmänsklig fråga om rätt och rättfärdighet — ej bilda sig omdöme i enlighet med den hos majoriteten af män gängse uppfattningen. »Må vi aldrig», utropade hon, »grunda vår välfärd, vår familjelycka på andras olycka och fördärf! Må vi aldrig, äfven om vi själfva därigenom blefve skyddade — något som ju alldeles icke är fallet — tillåta att en grupp af olyckliga, våra systrar, offras för vår skull och ställas utanför lagens och samhällets skydd!»

Ruskins härliga allvarsord ville talarinnan göra till sina egna: »Det ges ingen social orättvisa, ingen nöd, intet förtryck, för hvilket ej ni kvinnor bära ansvaret och hafva skulden — icke därför att ni varit med om att framkalla det onda, utan därför att ni ej på allvar sökt att bekämpa det.» Och hon tillade: »Ja, må vi aldrig förgäta, att vi alla bära ansvaret för den synd, den orättfärdighet, som vi ej brytt oss om att resa oss emot.»

(Forts. i nästa nummer.)

Skolkökskongressen i Freiburg.

Den internationella kongress för huslig ekonomi, hvilken nyligen afhöllits i Freiburg, har varit den första i sitt slag och tillkommit på initiativ af en kvinnoförening i Schweiz. Ett 10-tal europeiska länder voro mer eller mindre officiellt representerade vid kongressen. Sverige hade fyra ombud, fröken Kerstin Hesselgren, utsänd af Svenska kvinnornas nationalförbund och Stockholms folkskoleöfverstyrelse samt tilldelad statsunderstöd, fröken Sigrid Melander från Fredrika Bremer-Förbundets landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor, fröken Norrby från Uppsala fackskola, som medförde ett vandrande skolkök, samt fröken Ia Sjöstrand från Halmstad, inspektris öfver Hallands vandrande skolkök.

Ur den svenska rapporten, som förelades kongressen, låna vi följande upplysningar om det svenska skolkökets historia:

Möbeltyger, Gardiner, Portierer, Linoleum

Stort urval af nyheter inkomna

Engelska Magasinet * Drottninggatan 31

Det första svenska skolköket inrättades i Stockholm 1889 i Nikolai folkskola. För närvarande finnas omkring 130 sådana i Sverige, hvaraf ett 10-tal står i förbindelse med folkhögskolor, ett 30-tal med flickläroverk och de återstående, fasta eller flyttande, med folkskolor. 21 af 24 landsting ha upprättat 1—4 flyttande skolkök. Staten understöder, med 24,000 kronor, fem utbildningsanstalter för skolköksläroverkarinnor, där kurserna vara inemot ett år. Hvarje flickläroverk, som på sitt program har undervisning i huslig ekonomi, åtnjuter årligt understöd af 500 kronor, under förutsättning att vederbörande kommun ger lika stort anslag; 28 flickskolor ha för närvarande sådana anslag. Statsbidraget till folkskolorna för skolköksundervisning utgör 100 kr. för hvarje kurs, omfattande minst 30 undervisningsdagar.

Det visade sig, att de olika ländernas kongressdeltagare allmänt uppfattade Sverige som föregångslandet i fråga om huslig ekonomi. Man intresserade sig i hög grad för de medförda utställningarna och ägnade dem en smickrande uppmärksamhet.

Sista dagens kongressbeslut var bildandet af ett permanent internationellt skolköksförbund. Tills vidare är en internationell kommitté tillsatt, hvilken kommer att öfvergå i ett internationellt institut med säte i Schweiz. Periodiska kongresser komma att hållas. Troligen blir den första förlagd till Belgien i samband med den stora utställningen 1910.

Utlandet.

De danska kvinnorna och valen.

Vid *Landsförbundets for Kvinders Valgret* årsmöte den 19 sept. i Köpenhamn upptogs hufvudförhandlingarna af frågan om kvinnornas ställning till de kommande kommunala och politiska valen. Det beslöts enhälligt att afråda de kvinnliga rösträttsföreningarna att uppställa rena kvinnolistor såväl som s. k. opolitiska listor vid de kommunala valen. Däremot beslöts, att ett energiskt arbete borde bedrivas för att få de olika politiska partierna att sätta kvinnor så högt upp på sina listor, att möjlighet funnes till att de blefve valda. Man enades om att denna agitation lämpligast kunde bedrivas inom de politiska valmansföreningarna, hvarför kvinnorna borde anmäla sig till inträde i desamma och där söka utöfva inflytande på de olika partierna vid uppsättandet af deras listor.

Hvad beträffar ställningen till de politiska valen beslöts ett lifligt deltagande i valkampanjen genom att tala på valmöten och interpellera kandidaterna om deras åsikter ifråga om den kvinnliga rösträtten. På första valdagen skulle alla kandidater öfver hela landet uppfordras att svara *ja* eller *nej* på en interpellation så lydande: »hurvida de, vid den första riksdag de deltaga uti, vilja arbeta för en grundlagsändring, som gifver kvinnorna politisk rösträtt.»

Dessa beslut tyda på att de danska kvinnornas deltagande vid valen näppeligen kommer att stå efter den lifliga agitation, som utvecklats under valkampanjen hemma hos oss.

Undervisningsfrågan och kvinnorna.

Vid behandling af en undervisningsreform i den schweiziska kantonen St Gallen har frågan om kvinnornas rätt till deltagande i afgörandet af uppfostringsfrågor framkommit. Man kom emellertid till den slutsatsen, att kvinnor icke kunde tilldelas rösträtt och valbarhet vid skolangelägenheters behandling, utan att detta medförde författningsförändring. Endast valbarhet till skolinspektion och tillträde till skolkommissionens möten kunde vid reformens genomförande tilldelas kvinnorna, liksom mera talrikt förekommande anställning vid skolorna.

En manlig förening för kvinnlig rösträtt i Holland.

Efter exempel af den engelska *manliga föreningen för kvinnorösträtt* har i Holland bildats en dylik förening den 26 sistlidne september. Ett stort antal framstående personer inging omedelbart i föreningen, hvilken anslöt sig till den engelska »ligan».

En annan, mindre gynnsam nyhet meddelas från Holland. I motsats mot den lutherska kyrkan, hvilken i juni detta år gaf kvinnorna rätt att rösta i kyrkliga angelägenheter, har den holländska reformerta kyrkans synod den 26 augusti med 9 röster mot 8 afslagit den kyrkliga kvinnliga rösträtten samt med 10 röster mot 7 förvägrat kvinnliga teologer rätt till afläggandet af prästexamen.

Den konservativa kvinnorösträttsrörelsen i England.

En *konservativ* kvinnlig rösträttsförening i England har bildats under lady Knightleys presidium och med anslutning af många inflytelserika konservativa kvinnor. En *liberal* förening har förut bildats af lady Grove. Det engelska nationella rösträttsförbundet, som står utanför de politiska partierna, fullt neutralt, väntar emellertid ett lifligt understöd i arbetet för den gemensamma saken af dessa båda föreningar och står i de bästa relationer till desamma.

Kvinnliga yrkesinspektörer i Finland.

I finska tidskriften *Nutid* läses ett meddelande om att industristyrelsen har föreslagit, att senaten skulle vidtaga åtgärder för ökandet af antalet yrkesinspektörer till fem manliga och två kvinnliga.

Som bekant finnes redan i Finland en kvinnlig yrkesinspektör, fröken Vera Hjelt. Det sätt, hvarpå fröken Hjelt skött sina tjänsteåligganden, anses stå öfver allt beröm. Som hennes arbetsfält omfattar hela landet, inses emellertid hvilken tid som åtgår endast till själfva resorna och att en del arbetsplatser endast sällan kunna besökas. En omorganisation af yrkesinspektionen i landet skall nu företagas och det kan anses för ganska säkert, att åtminstone en ny kvinnlig yrkesinspektör därvid kommer att tillsättas. Industristyrelsen har i sin skrifvelse till senaten föreslagit ingenjören fröken Jenny Markelin, hvilken med tilldeladt stipendium studerat yrkesinspektionen i Danmark, Tyskland och Schweiz. Styrelsen har tänkt sig, att fröken Markelin exempelvis skulle förordnas under något år eller tills vidare anställas såsom assistent åt fröken Hjelt. Hennes arvode torde då icke bestämmas lägre än till 250 mark i månaden plus resekostnadsersättning efter samma beräkning som de manliga yrkesinspektörernas.

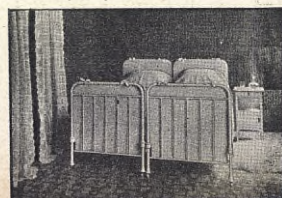

Sängar och Sängkläder

Täcken, Filtar, Sängöfverkast m. m.

— Garanti för välgjordt arbete —

Engelska Magasinet, Drottninggatan 31

Något om våra konstnärinnor.

VI.

Elsa Beskow.

Det fordras alldeles särskilda egenskaper hos en sagoberättare eller tecknare för att finna vägen till barnens hjärtan.

Publiken inom barnkammaren är lika oberäknelig som »den stora publiken» utanför dess tröskel, och det är icke en hvar gifvet att tillfredsställa dess smak och önskningsar.

Barnen kunna ibland finna en saga eller en tafla »väldigt vacker», i hvilken de vuxna icke lyckas se något särskildt tilltalande, och de kunna med en viss likgiltighet betrakta en bild af stort konstnärligt värde, som man föreställt sig, att de skulle finna glädje i. Då deras »konstnärliga syn» naturligtvis är hvarken utvecklad eller uppodlad, gå de endast efter sina egna barnsliga bedömningslagar, och jag tror mig ha märkt, att det är klarheten, den oförfalskade känslan och frånvaron af sentimentalitet, som diktar deras instinktiva sympati och antipati inför de konstnärliga framställningar, som möta dem inom deras ännu begränsade uppfattningsvärld. Därtill komma naturligtvis rent individuella anlag och kynnen. Somliga dragas åt det spännande och äfventyrliga, andra åt det veka eller hemlighetsfulla, åter andra åt det friska, enkla, vardagliga. »Konst» är dem föröfrigt, och helt naturligt, ett främmande ord. Det är det mänskliga uttrycket, åtbördens lif och, i de allra yngsta åren, koloriten på de »färglagda gubbarna», som fascinerar deras små ögon och sinnen.

Att somliga barns känslor och begrepp i fråga om konst länge fortfara att stå på en outvecklad ståndpunkt och ge sig till känna i mycket naiva uttryck, medan andra redan tidigt se därpå med djupare blick, faller af sig själft, beroende på temperament, intresse och omgifning. Då påminner jag mig en liten gosse, hvars morbror är en af våra mest framstående målare och hvars mor en dag talade till honom om hans berömda morbror och yttrade: »Han är en utmärkt målare, må du tro!»

»Jaså», svarade gossen beundrande, »målar morbror aldrig utanför kanterna?»

Det var hittills han lilla ambition.

Men det har händt mig, att se en annan liten pys

på fyra år sitta för sig själf och bläddra i en illustrerad tidskrift och stanna inför reproduktionen af ett berömdt renässansmonument framställande bilden af en död riddare. En lång stund satt han orörlig och såg på den, klappade därpå det uttrycksfullt vackra ansiktet och upprepade för sig själf: »Han är min vän för att han är stolt och trist!»

Konstverkets mänskliga uttryck af storhet och sorg hade rört vid en sträng inom honom, och han sökte sedan oupphörligt upp boken för att återse sin döda »vän». Ett annat barn, som en gång stod och såg i en illustrerad bok, brast i den mest ångestfulla gråt vid åsynen af några teckningar föreställande opierökande kineser i underliga ställningar och med förvridna drag, och han lugnade sig icke, förrän man rifvit bort bladet med de hemska bilderna och brännt upp det inför honom. Detta blott som exempel på, huru starkt ett barn kan känna inför en »död» bild.

Man måste därför lyckönska den, som fått gåfvan att slå an just de rätta strängarna i barnens lätt mottagliga, impulsiva och oändligt ömtåligt kännande själar. Inom ett ögonskenligen litet fält är det en stor, och jag skulle vilja säga ansvarsfull, uppgift, den, att leda deras nyvaknade fantasi, tankar och syn in på för dem obekanta vägar. Det är att taga dem vid handen och vandra med dem försiktigt, ömt och gladt ut i naturens och sagans riken — att icke öfverlasta deras små hjärnor med för tungt eller brokigt material, icke banalisera deras begrepp eller allt för mycket underblåsa deras nästan alltid medfödda sinne för det gåtfulla; det är att ge dem en sund, enkel, lagom lifvande, andlig föda, lämplig för deras spröda konstitution att njuta och smälta, och åtföljd af en naturlig hunger efter mera af samma slag.

Elsa Beskow är den af våra sagoberätterskor och barnbokstecknerskor, som kanske i allra väsentligaste grad besitter dessa egenskaper, genom hvilka hon gjort sig till barnens förklarade gunstling. Man skulle numera svårligen kunna tänka sig en svensk barnkammare utan Elsa Beskows »älskade» barnböcker, hvilkas enkla, glada bilder och trefliga, muntra rim lyst upp så många mörka vinteraftnar och verkat lugnande och

HENRIK GAHNS
Pimpstens-Tvål

GÖR GROF HUD
LEN OCH MJUK.

Genom behandling
därmed försvinna
pormaskar o. d.

tröstande vid så många kritiska moment i småbarnens lif. Ännu mera konstnärligt fullkomliga barnböcker existera otvifvelaktigt — svårigen några mera afhållna.

Redan som helt liten tecknade och berättade Elsa Beskow sagor för sina syskon. Till och med innan hon kunde tala rent, pladdrade hon små historier på uppmaning af sina äldre bröder, och hennes barnsliga fantasi och penna var i ständig verksamhet.

Hela hennes längtan stod till att »lära sig rita», när hon blef stor. Vid femton år började hon på Tekniska skolan i Stockholm, och då hon tidigt fattade sitt beslut att ägna sig åt illustrationer, gingo hufvudsakligen hennes teckningar i skolan ut på att rita vignetter och pärmar. Men därjämte kände hon en ständig otillfredsställd hunger efter att få rita modell och måla. Visserligen erbjöds inom skolan undervisning i en del figurteckning, men det tillfredsställde henne icke, och hon närde den förhoppningen att få inträda i Akademien för de fria konsterna.

Då hon emellertid redan vid nitton år förlofvade sig, slog hon alla konstnärsdrömmar ur hågen. I stället började hon undervisa i teckning i Stockholms nya samskola, och på uppmaning af fröken Anna Whitlock, hvars kärleksfullt förstående och vakna öga för barnens rätta utveckling alltid gör sig gällande, började Elsa Beskow omgestalta teckningsundervisningen där och med ett mycket godt resultat. Det är nu henne — jämte fröken Whitlocks initiativ — våra barn ha att tacka för att teckningsundervisningen allt ifrån början går ut på enkel frihandsteckning *efter naturen*, blommor och andra föremål, att de tidigt få öfva sin fantasi och sin hand med enkla små dekorativa kompositioner, kort sagdt, att de gamla led samma gränserna brutits ned och att barnen nu, på ett långt mera mångsidigt och roande sätt, kunna ägna sig åt sina omtyckta tecknings- och färglägningsstudier — en reform, som är af icke obetydligt värde.

Ju mera Elsa Beskow sysslade med denna uppgift, dess mera fick hon klart för sig, att man bör teckna »enkelt och utan allt för mycket stilisering», när man vill teckna för barn. Från denna, tid, och för att skaffa lekskolan litet mera roande bilder, datera sig de första häftena af: »Vill du måla?», de små lätta, vackert tecknade och tilltalande bilderna, som nu utgöra barnens första, omtyckta »färglägningsböcker», och hvilka lyckligtvis alldeles utträngt de hidösa tyska böckerna i samma syfte, som förr voro de enda man hade att tillgå i den vägen.

En del mindre illustrationer till barnböcker och jultidningar utförde hon äfvenledes under dessa år, men boken om »den lilla, lilla gumman» var hennes första framgång på barnboksområdet.

Då Elsa Beskow efter några år gifte sig, var hon således redan inne på barnboksteckningar, och oaktadt egna barn och husliga plikter icke lämnat henne oinskränkt tid att ägna sig uteslutande åt sin genre och som hon själf säger: »utbilda den till verklig konst»,

har hon, just genom sina barn, fått ständigt nya motiv till böcker och idéer till sagor.

»Så upprann idéen till »Putte i blåbärsskogen» ur en skogspromenad med min äldsta, då två-åriga pys; sagan om »Gnäll-Måns» uppkom vid ett tillfälle, då ett af barnen var i riktigt gnällhumör (och den visade sig ha god effekt) och »Farbror Rimfrost» och »Gumman Tö» kommo oss till mötes på en vandring en härlig rimfrostdag», berättar hon själf.

Hvad Elsa Beskow innerst önskar att genom sin produktion frammana »eller åtminstone komma i kontakt med» hos barnen, är den varma, soliga och lyckliga känsla hon själf känt och känner inför naturens på en gång öppna och hemlighetsfulla lif. Hon vill hjälpa dem att iakttaga, att glädjas och minnas, att tumla lyckliga ute i den friska vintersnön eller i den ljusa sommarluften; älska naturen på ett vaket, gladt, lefvande sätt.

Elsa Beskows produktion är för väl känd för att man behöfver påminna därom i detalj. Af hennes böcker är utan tvifvel »Putte i blåbärsskogen» den mest kända och afhållna. Den lilla vackra, roliga och enkla sagan är berättad på ett så älskvärdt och naturligt sätt, — både bild och text — att man väl förstår dess ofantliga framgång hos barnpubliken, fastän Elsa Beskow själf anser så väl den som sina andra barnböcker oförtjänta af den utomordentliga ankläng de rönt.

Att icke blott svenska barn funnit smak för den tilltalande och vackra boken bevisas af att den utkommit — förutan i tre svenska upplagor — på tyska, ryska, engelska, böhmiska och holländska. »Olles skidfärd» kommer i år ut i en tysk och en holländsk upplaga, och »Blommornas bok» med sina både intagande och lustiga bilder till fröken Otterdahls trefliga text kommer ut på tyska.

Till julen skänker Elsa Beskow barnen en ny skatt i »Tummelisa», illustrerad till H. C. Andersens kända saga — ett utmärkt val, då denna berättelse säkerligen är en af dem som barnen mest älska och aldrig tröttna på att höra omtagas. Den tryckes samtidigt i en dansk upplaga.

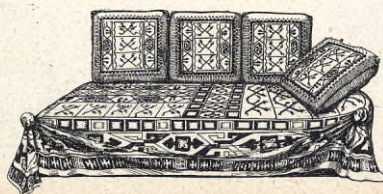
Från både svenska och finska barn får Elsa Beskow ibland bref och tack. »Ibland berätta de om sig själfva och rita gubbar i brefven, ibland föreslå de motiv till nya målböcker.» En gång hade t. o. m. ett par små engelska flickor sändt henne ett älskvärdt bref.

Man kan väl knappast tänka sig att arbeta för en mera sympatisk publik och att ha ett mera tacksamt fält för sin konstnärliga verksamhet än just det som Elsa Beskow valt till sitt. Den beundran och sympati, som möter henne, är också så uppriktig och sontan, som man blott kan vänta den hos barnen, medan deras känslor ännu äro impulsiva och klarögdade och deras tankegång icke hunnit bli alltför medveten eller komplicerad.

Och rikligt belönad borde Elsa Beskow känna sig

Ottomaner och

fullt monterade med kuddar
och öfverkast i moderna mönster.
Kr. 107:—, 120:—, 145:—, 167:—

Duchateller uti

Engelska Magasinet : : : :
: : : : Drottninggatan 31

i medvetandet om alla de vänliga tankar och det glada tack, som sändes henne från barnen och äfven från deras mödrar, för den glädje hon bereder.

Häromdagen blef jag vittne till en barnkammarscen, som säkert icke är ensam i sitt slag. En ung mamma satt med sina tre småbarn kring sitt knä — den yngsta ännu icke två år — och läste högt ur »Putte». Alla tre barnen lyssnade med vidöppna ögon och det var så tyst i rummet, att man kunnat höra en knappål falla till golfvet.

»De ha left som vildar och gjort mig alldeles uttröttad», utbrast den unga mamman. »Men när de äro alldeles omöjliga att handskas med, är den enda räddningen att ta fram »Putte» och läsa för dem. Det verkar som ett trollslag!»

Blott en sådan liten hvardaglig ögonblicksbild belyser tillräckligt Elsa Beskows framgång som barnbokstecknerska.

ELLEN LUNDBERG,
f. NYBLÖM.

Ett drag af kvinnlig solidaritet.

Förra året inträffade vid Köpenhamns folkskolor en händelse, som är rätt intressant och som därför bör antecknas.

Vid skolorna skulle två nya platser inrättas, den ena för en handarbetsinspektris, den andra för en inspektris vid skolköskurserna. Inspektörsbefattningar hade förut endast funnits på lärarsidan: en gymnastik- och en teckningsinspektör, båda med fast anställning. De kvinnliga posterna däremot skulle endast tillsättas såsom försöksämbeten på fem år. Aflöningen bestämdes till 300 kr. mera än den lön den sökande innehade såsom lärarinna och skulle således, om denna sökande ännu var någorlunda ung och följaktligen ännu befann sig i en låg lönegrad, betydligt understiga de manliga inspektörslönerna. För att lönen skulle kunna uppgå till något jämförligt med dessa, borde den sökande redan vara uppe i den högsta lönegraden, och det var ingalunda antagligt, att någon efter så många tjänsteår skulle anse sig äga krafter nog att sätta sig in i och att utöfva en så kräfvande befattning. Vidare skulle de trehundra kronorna icke tas i betraktande vid pensionsberäkningen.

Detta sistnämnda villkor jämte den omständigheten, att platserna endast skulle upprättas försöksvis på fem år, kommo lärarinnorna att anse dessa poster så föga förmånliga i jämförelse med det ansträngande och ansvarsfulla arbete de medförde, att ingen borde söka dem.

Men hur skulle man väl kunna tänka sig, att det bland en så talrik kår vore möjligt att uppnå enighet i denna åsikt? Det låg ju alltför nära till hands, att det ju alltid kunde vara någon, som af penningbehof, familjeförsörjningsplikt eller blott och bar ekonomisk

omtanke för framtiden skulle anse, att den lilla ökade årssumman dock vore god att ha. Hur skulle man väl kunna åvägbringa en endräktig opposition?

Nåväl, man försökte. Från lärarinneföreningen utgick ett cirkulär till alla i kåren med framställning af saken jämte en uppmaning att, om vederbörande ansåge villkoren förkastliga, förbinda sig till att icke anmäla sig som sökande. Redan följande dag var detta cirkulär undertecknadt af alla Köpenhamns lärarinnor på ett undantag när.

Denna enda, som också anmälde sig som sökande till handarbetsinspektrisbefattningen, var emellertid en person utan ringaste kompetens i facket och utan förutsättningar att kunna sköta en framskjuten post. Så tydlig var denna fullkomliga oförmåga, att en af stadsfullmäktige, när ansökningsresultatet visade sig, kunde yttra: »Vi kunna här tillämpa på oss det bekanta yttrandet om Tordenskjold: 'Han hade endast en man och han grät'.»

Den frågan hade naturligtvis uppstått, huruvida äfven de lärarinnor, som icke i minsta mån hade i tanke att söka någon af platserna och som t. o. m. stodo utom ämnena för dessa, borde skriva under. Man hade dock bestämt sig för att så borde ske. En svårighet skulle alltid uppstått vid bestämmandet af den krets, inom hvilken de sökande kunde tänkas, och det fanns ju alltid en möjlighet, att äfven någon utom denna kunde uppträda som sökande. Man stannade därför vid att alla skulle skriva under.

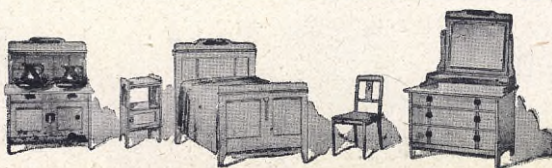
Denna opposition hade till följd, att de båda inspektrisplatserna blefvo obesatta och ha förblifvit så intill närvarande stund. De bestämmande inom kommunförvaltningen stå antagligen rådvilla om hvilken utväg de skola ta.

En sådan enighet, som den Köpenhamns folkskollärarinnor här visade, är högst sällsynt och, som vi se, äfven högst effektiv. Vi hade tillfälle att se i Stockholm i våras, huru efter en minnesvärd diskussion i stadsfullmäktige angående en inspektrisbefattning vid folkskolorna en lön bestämdes, som var betydligt lägre än de vid skolorna anställda inspektörernas. Motiveringen var hufvudsakligen den, att »man kan få en kompetent person för denna lön» — ett skäl, som ju skulle kunna användas snart sagdt vid alla befattningars tillsättande, särskildt alla kvinnliga, då ju lönerna i allmänhet vid dessa äro låga och en mängd kvinnor måste söka arbete för hvad lön som helst. Man kan ju helt lugnt, om man vill, pressa ned alla kvinnolöner än mera. Så visst som kvinnor behöfva något för att lefva, komma alltid några att antaga dem. Med djupt missmod förnams denna afton resultatet af dem, som åhörde diskussionen, ett missmod, som säkert hos de flesta sitter länge kvar, som minskar arbetsglädje och därmed arbeidskraft, som alstrar hopplöshet och tungsinthet i livvets kamp.

Det fasta uppträdande, som Köpenhamns lärarinnor visade vid ofvannämnda tillfälle, utgör icke endast

Sängkammarmöbler,

utföras i alla träslag och stilarter
- - - solidt och modernt - - -

Engelska Magasinet

Drottninggatan 31

ett sällsynt exempel på solidaritet, utan måste också verka imponerande, hälsosamt och lärerikt vid framtida försök att till det lägsta möjliga värdesätta kvinnlig arbetskraft. Ett drag af sammanhållning värdt att minnas!

HILDA SACHS.

Farsdiktning på Södra teatern i Stockholm.

Den svenska dramatiken gör landvinningar. Herr John Wigforss har riktat Södra teatern i Stockholm med ännu ett lustspel. Och författaren som tyckes fått klart för sig att den kvinnliga rösträttsfrågan är något att göra af — som geschäft, ty om icke annat har den aktualitetens förtjänst och bör dra folk — har byggt sin nya fars på detta ännu obrukade motiv. Det är ju icke utan att det också verkligen skulle kunnat vara något att göra af. Författaren börjar också i bred stil. Ett rum i nya riksdagshuset, excellenser och statsråd och riksdagsmän. En smula satir sveper öfver politikerna och partigrupperingarna. Den kvinnliga rösträtten presenteras i form af hela verkställande utskottet med ordförande och sekreterare och ännu några kvinnliga »suffragetter», dock får man till att börja med ett intryck af en nästan oväntad mildhet hos förf., som icke går värre åt kvinnorna — ämnet är ju så tacksamt. Farsen utvecklar sig emellertid i de tvänne följande akterna, och förf. nekar sig verkligen sedermera ingenting i fråga om den rösträttskvinnorna tilldelade fjantigheten, hvilken endast öfverträffas af statsrådet Stéens egen. Verkställande utskottets medlemmar brodera kuddar och antimakassar och, framför allt, guldgalonerade nattskjortor och nattrockar åt herr Stéen. Hvilken träffande satir öfver verksamheten inom F. K. P. R.! Och så klär sig naturligtvis statsrådet Stéen i nattskjortan — utanpå statsrådsuniformen visserligen — med tillhjälp af gifvarinnan, rösträttsföreningens sekreterare, och så göms rösträttsföreningens sekreterare i ett skåp och en annan »suffragett» uppträder och påkläder statsrådet sin gåfva, nattrocken, och så kommer det justitieråd och riksdagsvaktmästare och farsupptaget lämnar intet öfrigt att önska. Till sist kommer svärmoder från Grönköping och i hennes mun lägger förf. sin enkla lösning af den kvinnliga rösträttsfrågan: ge alla gamla mamseller en fästman, så blir det ett slut på bråket. Receptet verkar sannerligen grönköpingskt, trots att det tydligen nog är förf:s eget. Om man nu skall tala allvar i sammanhang med herr Wigforss sista dramatiska produkt — hvilket just icke berättigas af sammanhanget — kan man göra en liten påpekning af ett förhållande, öfver hvilket kanske aldrig förf. reflekterat, det nämligen, att mera än någonsin måste betydelsen af den kvinnliga rösträtts-

frågans lösning stå klar och osvikligt kräfvande just för de kvinnor, som genom äktenskapet blifva ett nytt släktes vårdarinnor och uppfostrarinnor. Och förstår herr Wigforss verkligen så litet af den rörelse, som kallas den kvinnliga rösträtten, att han tror att den bringas ur världen genom bortförlofvandet och, som jag förmodar, det därpå följande bortgiftandet af »alla gamla mamseller»? En så pass naiv ståndpunkt trodde man dock vara passerad af alla — äfven af en lustspelsförfattare.

Denna parodi på en politisk fars slutar med en höjdpunkt af klumpighet, för att icke säga ren dumhet, af författaren. Jag tror nämligen icke att någon finner herr John Wigforss kvick, när han låter clownen Sten Stensson Stéen sluta som — generalkonsul i Helsingfors.

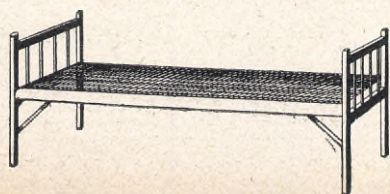
Ja, med den klumpigheten slutar den första svenska pjäs, till hvilken den kvinnliga rösträttsfrågan har fått släppa till material. Den utgör, som sagts, kulmen af öfriga plattheter och osmakligheter, hvilka dock, just genom denna sin prononcerade karaktär, blifva alldeles betydelselösa. Herr Wigforss' lustspel har en märkvärdig likhet med pappersdraken i *Kærlighedens komedie*, som »slår i vejr og vind, men ingen rammer». Till och med skämt i en fars måste till en viss grad vara träffande för att verka kvickt och roligt.

E.E.A.

Bland Edra bekanta finnas säkert många, som ännu ej prenumererat på DAGNY. Upplys dem om tidningens tillvaro, sträfvan och mål och sök förmå dem att understödja desamma genom prenumeration.

Notiser.

Vinterns samhällskurser i Stockholm. Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm kommer att såsom fortsättning på de af landsföreningen för F. K. P. R. förliden vinter hållna samhällskurserna anordna tvenne föreläsningsserier, en på hösten och en på våren. Serien för hösten tager sin början fredagen den 23 oktober och kommer att fortgå hvarje fredag i Realläroverkets musiksal med ca 7 föreläsningar, behandlande Sveriges inre politiska historia efter 1809. Föreläsare blifva fil. doktorerna Verner Söderberg och Lydia Wahlström. D:r Söderberg föreläser öfver: *Karl Johans-tiden och Aftonbladsliberalismens första genombrott; Representationsreformens förberedelse och genomförande; Det nya riksdagsskickets första tid (1867—84); Tullstriden och dess efterdyningar och den Boströmska »rikspolitiken» samt De senaste årens riksdagsstrider; Rösträttsfrågan och partilifvets utprägling; Återblick.* D:r Wahlström håller tvenne föreläsningar öfver *Svenska statsskickets utveckling under 1800-talet.*

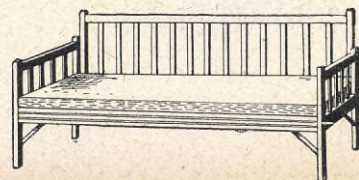
"Sanitair"

med elastisk stålväfvsbotten, hopfällbara gafflar och rygg, levereras i alla storlekar och färger.

Pris för 75×190 cm. Sängen 14: —, Soffan 20: —

Engelska Magasinet

31 Drottninggatan 31

Föreläsningarna blifva tillgängliga för allmänheten, såväl män som kvinnor. Seriepris kr. 2: —, enskilda föreläsningar 35 öre.

Under vårterminen fortsätts kurserna med föreläsningar i social-politiska ämnen. Förslaget till vårterminens program upptager bl. a.: *Arbetarskydd och folkförsäkring, särskildt moderskapsförsäkring; Emigrationsfrågan; Vattenkraftens socialisering; Norrlandsfrågan.* Vi återkomma med närmare upplysningar, sedan vårens program blifvit fastslaget.

C. S. A:s kommunalpolitiska vinterkurs. Centralförbundet för socialt arbete i Stockholm anordnar under vintern en kommunalpolitisk kurs, hvars föreläsningar komma att äga rum hvarje onsdag kl. 8—9 e. m. i Realläroverkets högtidssal. Ledare för kursen är ledamoten af riksdagens andra kammare samt af stadsfullmäktige kaptenen frih. Erik Palmstierna och tjänstemannen i Stockholms stads gasverk Emil Larsson.

Under höstterminen förekomma följande föreläsningar: 14 okt. Stadsbildningen i Sverige (befolkningsrörelsen), frih. E. Palmstierna; 21 okt. Statskommunernas organisatoriska utveckling, fil. kand. Yngve Larsson; 28 okt. Statskommunernas ekonomiska utveckling, stadsrevisor Axel Ramm, Göteborg; den 4, 11 och 18 nov. Stockholms kommunalförvaltning, stadsfullm. K. Tengdahl; 25 nov. Förvaltningsreformer, stadsfullm. prof. K. Warburg.

Vidare förevisas söndagen den 25 oktober kl. 10 f. m. gas- och elektricitetsverket vid Värtan samt söndagen den 15 november renhållningsverket vid Löfsta.

Vårterminens program är betydligt vidlyftigare och upptager bland praktiska öfningar fingerade valmöten (proportionella val) och fingerade stadsfullmäktigesammanträden.

Påpekas bör att endast innehafvare af seriekort äger tillträde till de praktiska öfningarna, hvilka särskildt äro talrika på vårterminens program.

Repetitionskurser för äldre barnmorskor. Då repetitionskurser för äldre barnmorskor fortfarande visa sig eftersökta af barnmorskorna och då, som bekant, flera landsting genom resebidrag uppmuntra till deltagande i desamma, hemställer medicinalstyrelsen om proposition till 1909 års lagtima riksdag därom att riksdagen måtte på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 3,000 kr. till repetitionskurser för äldre barnmorskor.

Löneförhöjning för slöjd- och skolköklärlärarinnor. Som förut omnämnts ha slöjdlärlärarinnorna vid Stockholms folkskolor ingått till folkskoleöfverstyrelsen med en petition om löneförhöjning på grund af de dyra lefnadskostnaderna i Stockholm. Öfverstyrelsen har nu beslutit att i förslag till stat för nästa år hos stadsfullmäktige begära förhöjning af dessa lärarinnors löner. För e. o. lärarinna i kvinnlig slöjd föreslås höjning från 1,000 till 1,200 kronor samt för fast anställd från 1,200 till 1,350 kronor i begynnelselönen och från 1,500 till 1,800 kronor i slutlönen. Äfven för en annan del af den kvinnliga

lärarepersonalen, nämligen biträdande lärarinnor i huslig ekonomi, föreslås höjning af arfvodet från 1,100 till 1,200 kronor.

Moderskapsförsäkring i Finland. Landtdagens sociala utskott har vid behandling af petitionsförslagen angående moderskapsförsäkring beslutit föreslå att landtdagen måtte hemställa om tillsättande af kommitté för undersökning af de lättnader som på försäkringslagstiftningens väg eventuellt kunde beredas i de tryckande ekonomiska förhållanden hvori mindre bemedlade på grund af barnfödelse råka samt att till landtdagen i god tid måtte öfverlämnas proposition angående vid undersökningen såsom möjliga och nödiga befunda åtgärder.

I bifogad reservation föreslås utskottets socialdemokratiska ledamöter bl. a. att till landtdagen måtte öfverlämnas proposition angående grundandet af en moderskapskassa, hvarur en hvar mindre bemedlad barnaföderska erhöle understöd under tiden fr. o. m. 6 veckor före till 8 veckor efter födelsen.

Sällskapet I. C. (Internationalis Concordia) i Stockholm höll förra onsdagen på Hotell Continental sitt första sammanträde för säsongen. Af årsberättelsen synes, att antalet ledamöter är 260, utvisande en ökning af 40. En afdelning af sällskapet, Gröna korset, har verkat genom utdelande af linne till fattiga ordentliga hem och till en skollofskoloni.

Skolornas prydnad. Den kända Åhliniska skolan i Stockholm har i dessa dagar inflyttat i en ny och tidsenlig lokal och därmed inträdt i ett nytt skede af sin verksamhet. Från en oansenlig början har den vuxit ut till en af de största i sitt slag i hufvudstaden. Nedanstående damer, af hvilka flera varit med om skolans första läroår, ha tänkt sig, att innevarande tidpunkt vore lämplig att ge uttryck åt forna och nuvarande lärjungars tacksamhet, och ha därför utfärdat inbjudan till insamling för att möjliggöra de nya och vackra lärosalarnas prydnad med taflor eller andra konstverk. Bidragen, som böra vara inlämnade före den 15 november, kunna insändas till hvilken som helst af undertecknade:

Julia Hildebrand, Odengatan 69, Hilda Petersson, Narvavägen 31, Anna Dahlgren, Djursholm, Sigrid Svedmark, Kungsgatan 14, Anna Hjortsberg, Regeringsgatan 36, Anna Lövgren, Biskopsgården, Västerås, Elin Heimbürger, Dalagatan 56 B, Anna Söderblom, Staby prästgård, Uppsala, Asta Riben, Hornsgatan 79, Stina Berg, Auravägen, Djursholm, Ingrid Schönmeier, Odengatan 67, Greta Mueller, Skepparegatan 37, Dagmar Berg, Drottninggatan 85 och Greta Daug, Surbrunnsgatan 53.

Engelska magasinet annonserar sitt rikhaltiga och sorterade lager i vår tidning. Firman är i sitt slag känd och erkänd för utmärkta varor, moderata priser, punktlighet och största tillmötesgående i fråga om att tillfredställa sina kunder. Vi kunna tryggt rekommendera nämnda firma åt våra läsare.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinnor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

"HEMTREFNAD"

PRAKTISK TIDNING FÖR KVINNAN.

Utgifven af Fredrika-Bremer-Förbundet.

10:de årgången.

Utkommer hvarje vecka — under sommarmånaderna hvarannan vecka — med 40 nummer om året. Tidningen vill fortfarande till billigt pris förse de svenska hemmen med en nyttig och roande läsning och kommer att innehålla korta religiösa uppsatser, berättelser, lefnadsteckningar, verser, praktiska råd och uppsatser samt följetongsafdelning.

All prenumeration sker å posten.

Pris per år 1: 35, inberäknadt postarvode.

Stöd "HEMTREFNAD" genom prenumeration!

Prenumerantsamlare å DAGNY

sökas på alla platser i landet och erhålla fördelaktiga villkor. Tillskrif

Dagnys Expedition, Stockholm C.

= AnnonSFörmedlare, =

pålitliga och välrekommenderade,

önskas för Dagny såväl i landsor-

ten som hufvudstaden. Anmälan å

*DAGNYS EXPEDITION,
Drottninggatan 54, Stockholm C.*

Svenska Fattigvårdsförbundets Barnvårdsafdelningar

hafva till uppgift att förekomma *vanvård af barn; råda och stödja nödställda mödrar; beifva vanvård af barn* genom åtgärder mot försumliga föräldrar och målsmän; utse bland sina medlemmar *vårdare för försummade barn; verka för allmänna åtgärder*, ägnade att främja *barnavård och moderskydd*; söka åstadkomma ett verksamt *samarbete mellan offentliga och enskilda barnvårdsföretag*. Främja *bildande af nya barnvårdsafdelningar!* Stöd *afdelningarnas verksamhet genom personligt arbete eller genom gåfvor!* *Anteckna eder som medlem!* *Anmät vanvårdade eller tiggande barn!* Stockholmsafdelningens byrå, Stora Nygatan 41, öppen alla hvardagar utom onsdagar och lördagar kl. 10—12 f. m. Allm. T. 27 15. Riks. T. 15 46.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.

A. T. 183 36.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöfverlåtelse, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag. Kontorstid kl. 1/2 10—4.

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man *alltid* göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för 1/3, 2:50 för 1/2 och 1:25 för 1/4 år

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Anfingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samla. ens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Vejbostrands Sjukhem
vid Skelderviken

(Barkåkra station, Väst kustbanan) för *ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet*, motager barn och vuxna, dagafgift 4—6,50 kr. Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, Barkåkra.

YLLEKLÄDNINGAR i afpassade bitar 7 m. Vacker svart, blå, brun ell. grå, extra god 1/2-ylle damcheviot, 70 cm. bred, erhålles till endast 4,65. OBS! 1,000-tals klädningar säljas af detta tyg ärligen. Blusliftyg 2 1/2 m. Vacker, randig eller ruvig velourflanell, 70 cm. bred, till 1,40. Tagas 7 bitar, lämnas den 8:de gratis. Otto Oskarson, G:a Kungsholmsbrogatan 23 A, Stockholm.

Kemisk Tvätt.
A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

Kvinnliga
arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
Fredrika-Bremer-För-
bundets byrå,
54 Drottninggatan.

